

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „**KOROŠKI SLOVENEK**“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

**List za politiko,
gospodarstvo in prosveto**

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Odgovor kočevskim Nemcem.

Glasilu kočevskih Nemcev se je svoječasno obrnilo na merodajna (!) mesta v Celovcu z vprašanjem, kako gre koroškim Slovencem v šolskem in ostalem narodno-kulturnem pogledu. Odgovore merodajnega mesta smo zabeležili tudi mi in nismo se mogli ubraniti opazk, kakoršne zasluži, kdor vprašuje za položajem manjšine razne urade večinskega naroda. Četudi po uredništvu kočevskega glasila nepozvani, si dovoljujemo danes podati par pripomb o našem narodnem položaju in jih naslovimo hkrati na zastopnike nemške manjšine v Jugoslaviji.

Koroški Slovenci smo preprost narod brez svojega meščanstva. Uradno štetje nas šteje 24.000 oseb, po mnenju treznih Nemcev nas je 50.000, sami se naštejemo na 80.000 duš. Naši voditelji so v prvi vrsti duhovniki, zato korenini naše narodno prepričanje globoko v krščanskem idealizmu in optimizmu. Po širnem svetu pa slovimo po prizadevanju in zaslugi nam nenaklonjenih nemških nacionalnih organizacij kot zagrizeni iredentisti in šovinisti, ki samo čakajo na trenutek, da izdajo svojo deželo in državo. Z nami radi strašijo nemško-nacionalni krogi dolgočasno svoje meščanstvo, mu vbijajo v glavo po nas ogroženo mejo nemštva na jugu ter zbirajo njegove groše, da z njimi vršijo svoje delo med slovenskim ljudstvom. To celo v času, ko se mora to ljudstvo z vsemi silami boriti za to, da si ohrani bori košček svoje zemlje in obstoja na njej.

Strašno je ljubosumje nacionalnih nemških organizacij — Heimtbunda in Südmarke — napram nam. Nikomur iz slovenskih vrst niti ne pade v glavo, da bi kratil pravice nemštva v deželi, v vršitvi dolžnosti do dežele in države smo lahko vzgled mnogim iz nemških vrst. Pa to ni dovolj čuvarjem po bori slovanski peščici „ogroženega“ nemštva na južni meji, ker je po njihovem drugod zastarelem mišljenju slovenska narodna zvestoba že sama zločin nad nemštvom in deželo. Mnogim tisočim iz naših vrst so tekom desetletij ubili njihovega narodnega duha in sedaj jih slavijo kot rešitelje domovine in prijatelje nemštva. Slovenski narod na Koroškem se po mnenju nacionalnih krogov ne sme vzbuditi v zavest narodne družine, marveč mora zatajiti svojo prirojeno pravico in postati nemški. Zato je treba nad njim kuratele, zato je treba venomer oživljati spomine, ko sta si stala Slovenec in Slovenec nasproti kot sovražnika, zato je treba v sleherni slovenski vasi nemško-nacionalne Heimatkreise, koder plešejo slovenski fantje in dekleta tirolske in salcburške narodne plese in se navdušujejo za domovino brez Slovencev, zato je treba sleherni slovenski kulturni prireditvi slične konkurence po možnosti na istem kraju in času. — Kdor s treznim pogledom motri to počenjanje nemško-nacionalnih krogov in njihovo krčevito prizadevanje, da ohranijo pod imenom potrjene domovinske zvestobe razdor v slovenskih dolinah, vaseh in družinah, temu se mora ljudstvo slovenske govornice smiliti iz srca. Sosebno še v naših dneh, ko pretresa ves svet in tudi ta njegov košček pri nas težka skrb za bori gnotni obstoj.

Naše šolstvo! Po zaslugi nemško-nacionalnih organizacij se nahajajo koroški Slovenci v šolskem oziru v položaju, ki na svetu menda nima para. Žaloigra naše šolske mladine bi, obelodanjen do zadnje potankosti strašnega dogajanja v mladih, iz materne zemlje in govornice izkoreninjenih src, morala vzbuditi tudi nemško vest in nemško kulturnost. Kdor je svoječasno tudi v našem listu priobčene odgovore na vprašanja Kočevcev po našem šolstvu dobro prebral, si mora biti glede naših šol že na jasnem. Ti odgovori merodajnega celovškega mesta povedo, da nemškim otrokom, in teh je po slovenskih vaseh neznatno število, ni treba posebnega nemškega pouka in posebnih nemških razredov. Mi danes še lahko dodamo in pred vsakim na željo izpričamo: Noben nemški otrok pa ni prisiljen učiti se slovensko. Naše šole niso v pretežni večini več dvojezične, marveč so izrazite nemške šole s prehodnim uvodnim pamesečnim poukom v trdi, neizoblikovani materni govornici prvega šolskega leta. To je naše šolstvo! Vsi dosedanji poizkusi pravične šolske reforme so se izjalovili ob odporu nemško-nacionalnih krogov. Slednji se sklicujejo na neko pravico starišev, ki so jo sami po svojem kopitu prikrojili. Tako daleč je prišlo, da učijo materni slovenski jezik na Koroškem naše otroke kmečki

fantje in dekleta, katerim nedostaja širokovnih pogojev, a so v svojem zdravem čutu sami ceilo že zaslutili žaloigro svojega naroda.

Ostalo naše narodno življenje je, kakoršno more biti ob izključni samopomoči ljudstva, ki šteje bore desetine narodno-zavednega izobraženstva. Kdor to življenje podrobno pozna, mora vsekakor kloniti v globokem spoštovanju do njegovega mišljenja in njegove neomajene vere v naravno pravico in božjo postavu.

Tudi mi bi lahko naslovili na Kočevce vprašanja, slična njihovim. Sicer bi jih v resnici morali nasloviti po njihovem vzledu prej na „kako merodajno mesto v Ljubljani“. Tudi tako pa verjamemo, da položaj kočevskih Nemcev ni nikakor rožnat. V toliko so ga zakrivali sami, v kolikor se ne morejo uživati v položaj, da so narodna manjšina.

Z današnjimi vrsticami smo podali glavne oblike položaja koroških Slovencev in na željo smo na razpolago z eventualnimi dokazi ali dodatki. Smo slejkoprej mnenja, da bi narodno-manjšinska solidarnost v slučaju, ko gre za slovensko manjšino v nemški državi in nemško manjšino v Jugoslaviji, zamogla roditi mnogo korist. Odgovor je pri Nemcih v Jugoslaviji.

Akcija proti brezposelnosti.

Že svoječasno je kancler dr. Schuschnigg napovedal, da namerava vlada v tekočem letu posvetiti posebno pozornost gospodarskim vprašanjem. Koncem minulega tedna je obrazložil vladni letošnji gospodarski načrt: v marcu bo razpisano v državi veliko investicijsko posojilo, ki naj prinese vladi 180 milijonov šilingov, istočasno bo vlada stremela s podvojenim delom na področju trgovinske politike in se z uravnavanjem tržnih cen, da pride v avstrijske gospodarstvo novo življenje. Vlada računa pri tej svoji nameri na sodelovanje zasebnega gospodarstva, ki naj voljno sledi vladnim nameram in doprinese svoj delež k gospodarski poživitvi.

Investicijsko posojilo bo razpisano v marcu. Izdane bodo državne zadolžnice v skupnem znesku 180 milijonov S, glasile se bodo na 30 let in bodo obrestovane po 4½ odstotka. Pretežni del posojila je določen za investicije: dobavam vojske, izgraditvi zveznih cest (med drugim ceste preko Koroške in Štajerske na Ogrsko), elektrifikaciji proge Salzburg—Linc, graditvi mostov i. dr. 10 milijonov S bo na razpolago za javna dela dežel in mesta Dunaja. Poleg tega namerava vlada letos podpreti gradnjo malih domov in sicer na ta način, da bo ob gotovih pogojih prevzemala poročstvo za vknjižbe na drugem mestu.

O priliki sobotne časnikarske konference na Dunaju je kancler vnovič povdaru letošnjo namero vlade, ki hoče z marčevim posojilom naložiti odvišne kapitale v dela trajne vrednosti in s tem omiliti brezposelnost v državi.

Jugoslavija v družini narodov.

Vlada dr. Stojadinoviča in dr. Korošca si lahko šteje v zasluge, da je položaj Jugoslavije v Evropi očvrstila in okrepila, kakor še nobena vlada poprej. Jugoslavija je izmed redkih onih držav, ki ima več prijateljev ko neprijateljev. In to pomeni mnogo v tej kritični dobi evropskega razvoja.

Dr. Stojadinovič je imel minuli teden v finančnem odboru daljši zunanje-politični govor, v kate-

rem je izvajal med drugim: Jugoslovanska politika ostane politika miroljubnosti. Zato sodeluje država pri vseh evropskih konferencah in je vnet član Zveze narodov. Mala zveza je zveza miru v srednji Evropi in Jugoslavija je njena članica. Hkrati pripada Balkanski zvezi, ki naj zavaruje mir na Balkanu. Pri vsem gre za 70 milijonov prebivalcev, ki jih družijo samo ena želja: ohraniti in varovati mir v tem delu Evrope. Najvažnejši uspeh jugoslovanske politike pa je prijateljski pakt z Bolgarijo. Italija je ponudila državi roko v spravo, pristrčno je razmerje Jugoslavije z Britanijo, dobra sosedba je Nemčiji. Pri vsem pa Jugoslavija ne vodi ne Nemcem, Angležem ali Francozom prijazne politike, marveč jugoslovansko politiko.

Sovjeti med seboj.

Nedavni Stalinov proces proti 17 vodilnim komunistom, katere so dolžili vezi s prevratnikom Trockijem, je končal z usmrtno 13 obtožencev, ostali so prognani v Sibirijo. Sedaj napovedujejo že spet nov proces, ki bo istotako naperjen proti možem, ki so stali doslej v prvih sovjetskih vrstah. Stalinova krvočnoost, ki se ni ustavila celo ne pred častniki sovjetske armade, je izzvala ogorčenje celo med sovjeti in vojni sovjetski komisar Vorošilov je moral nastopiti pred Stalinom z vso odločnostjo za svojo vojsko, da jo je rešil tajnih Stalinovih policajev.

Poročila nekaterih listov o revoluciji v Moskvi so bila očitno preuranjena. Stalin in Vorošilov sta se sporazumela, potem ko je Vorošilov zagrozil, da bo tajno Stalinovo policijo razorožil, če ne bo pustila armade v miru. Vprašanje opozicije pristašev Trockega bo rešil osrednji odbor komunistične stranke.

V vrhovni sovjetski upravi se pripravljajo velike spremembe. Litvinov bo baje izmenjan za novo osebo. Skupno je bilo v zadnjih tednih arefranih do 10.000 oseb, med katerimi so mnogi kmetje, ki se vznemirjajo zaradi podražitve živil.

Sovjetska unija v številkah. „Pravda“, sovjetsko glasilo v Moskvi, je nedavno priobčila sledeče številkje iz svoje države: Sovjetska Rusija ima površje 21,353.000 kv. km. Meje so dolge 65.000 km, obdelana zemlja meri 224 milijonov hektarjev, zaloge premoga cenijo na 1200 milijard ton, zaloge nafte na 3200 milj. ton, železo na 10.600 milj. ton. Leta 1935 je bilo vsega prebivalstva v sovjetski uniji 168 milj., ki pripadajo 102 narodoma. Začetkom 1935 je štela industrija pol milijona ind. podjetij, od teh 61.400 velikih tovarn. Industrija zaposluje 25 milijonov delavcev in uradnikov. Dolžina ruskih železnic znaša 85.000 km. Ruska trg. mornarica šteje 402 tovornih in osebnih ladij. Šol je v Rusiji 164.081 ljudskih, 2572 tehničnih in 595 visokih šol. Vseh sovjetskih listov je okroglo 10.000, ki izhajajo skupno v 35 milijonov eksemplarjih.

Svetovni evharistični kongres v Manili. Letošnji evh. kongres, ki je trintrideseti, se je vršil v prestolnici Filipinov, otočja v Tihem morju, Manili. Udeležili so se ga katoličani vse Azije in še drugih zemeljskih delov. Slovesnosti, ki so trajale 3 dni, so potekale z največjim sijajem, vodil jih je posebni papežev odposlanec. Do 65.000 azijskih otrok se je v posebni slovesnosti poklonilo evharističnemu Kralju. Višek kongresa je zaključila velika procesija, nakar je imel sv. oče po radiu končni govor in je podelil vsem udeležencem svoj blagoslov.

Strašna bilanca španske meščanske vojne. Vatikanski list „Osservatore Romano“ navaja, da je pred meščansko vojno v Španiji znašalo število španske duhovščine 60 škofov in nadškofov, 33.500 duhovnikov in 20.640 menihov. Na podlagi dosedanjih podatkov je bilo doslej umorjenih v Španiji 50 odstotkov vseh duhovnikov — torej nad 15.000 — in 11 škofov. V devetih škofijah je bilo umorjenih štiri petine vseh duhovnikov, v Malagi pa celo devet desetih. V 23 škofijah so bile požgane skoro vse cerkve.

Žrtve poplav v Ameriki. Doline rek Mississippija in Ohio so še vodno ogrožene po vodovju. Mesto Cairo, ki leži na kraju, kjer se obe reki stekata, je še vedno v nevarnosti. Nasipi okoli mesta so iz železnega betona, sedaj so jih okrepili še z lesenimi opaži, vrhutega straži 5000 mož noč in dan, da preprečijo nevarnost. V državi Arkanzas je moralo zapustiti svoja domovja 88.000 ljudi, mesto Memfis so docela izpraznili. Število vseh utopljenecv znaša najmanj 7000, več stotisoč pa jih je brez strehe. Celotna škoda na narodnem premoženju gre na več stotin milijonov dolarjev.

Ostalo v par besedah. Sv. oče je praznoval 15-letnico, odkar je zasedel prestol sv. Petra. Bolečine njegove boleznj so ponehale in že vrši svoje posle. — Avstrija. V februarju še pričakujejo na Dunaju nemškega zunanjega ministra Neuratha. Bivši angleški kralj in sedanjji vojvoda Windsorski se poroči v aprilu z gospo Simpsonovo. Baje bo pri poroki prisoten tudi angleški kralj. — Španija. Ostri boji se vršijo na jugu dežele za mesto Malago. Nacionalne čete so obdale mesto od vseh

strani in ga nameravajo prisiliti h predaji. Na madridski fronti nič novega. Okoli 50.000 otrok je v Španiji osirotelih, da so brez starišev. — Jugoslavija. Turški zunanji minister Ruždi Aras se je v Milanu sestel z italijanskim ministrom Cianom in pripravljaj spozazum Turčije z Italijo. Na povratku se je mudil v Beogradu, kjer se je sestel z min. preds. dr. Stojadinovičem. Baje se pripravljaj prijateljska pogodba med Italijo, Jugoslavijo, Turčijo in Grčijo. — Nemčija. Pogajanja nemških škofov z nemško vlado se še niso pričela. Pozornost je vzbudil nemški poslanik v Londonu, Ribbentrop, ki je ob avdienci diplomatskih zastopnikov pri angl. kralju pozdravil proti običaju z hitlerjanskim pozdravom. — Amerika. Roosevelt dela sedaj na to, da zmanjšaj vpliv najvišjega sodnega dvora, ki ga ovira pri izvajanju njegovega reformnega načrta. Med Rooseveltovimi neprijatelji je vzbudil korak ogorčenje in zahtevaj sedaj ljudsko glasovanje za ali proti prezidentovi nameri.

Slovaki.

Na severu, od Bratislave ob Donavi pa preko nižin v Karpate živi slovaški narod, katerega zgodovina tako zelo sliči naši slovenski povestnici. To je predvsem narod kmetov, zato versko globok, narodno ukoreninjen in ob vsej svoji preprostosti visoko kulturen. V naslednjem majhen prerez narodne slovaške zgodovine.

Po razpadu Velikomoravske države pred davnimi stoletji je izgledalo, da se bodo slovaškega naroda polastili Madžari. Ti so vršili v najhujši meri raznarodovalne delo v njegovih vrstah. A čudno! Čim hujša je bila madžarizacija, tembolj so slovaške gore in slovaški gozdovi odmevali od slovaške narodne pesmi in slovaškega jezika. Oddaljene vasi, ležeče proč od madžarizacije, so oživljale narodno zavest, katero so utrdila gradišča ter gradovi takratnega plemstva.

Že v časih slovanskih bratov sv. Cirila in Metoda so se pojavili prvi slovaški pisatelji in pesniki. S ponosom so kazali na veliko slavo kralja Svetopolka in na druge znamenite osebnosti svojega naroda. Spomin nekdanje samostojnosti je začel v slovaškem ljudstvu buditi zavest, da so samostojna narodna družina, medsebojno povezana po zgodovini in jeziku. Prvi zavedni Slovaki so bili katoliški Bernolakovci. Ti so prvi razumeli v polnem obsegu, da je za prebujenje naroda najboljša sredstvo materni jezik. Začeli so izdajati slovaške knjige za preprosto ljudstvo in za izobraženstvo. Njihovo delo je nakazalo pot, kako se pride do naroda: potom njegovega jezika.

Leto 1848 je našlo na Slovaškem že mnogo vzgojenih borcev za pravice Slovakov in slovaščine. Že leta 1861 je predala deputacija Slovakov spomenico slovaškega naroda tedanjji avstroogrski vladi in cesarju. S tem odločnim korakom so dobili Matico Slovaško in tri gimnazije. Toda

kmalu nato so nastopili zanje spet težki časi. Vse, kar si je narod tekom desetletij prebujenja priboril, je bilo uničeno, ko so segli po njem Madžari v podvojeni sili. Tedaj se je začela slovaška križeva pot, ki je trajala tja do svetovne vojne.

Mnog narod bi se bil pod silnim pritiskom neprijaznega soseda zgrudil in ne bi več vstal. Toda v srcih Slovakov se ni dal več zatreti narodni čut in narodna zavest. Čeprav so bile v sedemdesetih letih zadane slovaškemu narodu težke rane s krutim pritiskom in s smrtjo znamenitejših mož, vendar slovaški narod ni klonil, ker je imel svojo narodno zavest in trdno vero v bodočnost. S svetovno vojno se je ta vera uresničila. Danes raste slovaški narodni duh pod vodstvom priljubljenih delavcev, posebno pa slovaške mladine. Slovaška mladina se polno zaveda, da je narod tak, kakoršnega hočejo imeti njegovi sinovi.

Sinovi malega naroda se morajjo otresti lagodnosti, neodločnosti in črnogledstva, ki so največji narodni sovražniki. Majhen narod se mora boriti za lepše čase, mora biti sam sebi prerok lepše svoje bodočnosti. Tudi v vsakemu sinu slovenskega naroda je treba vzbuditi zaupanje v lepšo bodočnost našega naroda. Buditi je treba v njem ljubezen in spoštovanje do slovenske preteklosti, za to delo je treba pridobiti večino našega naroda. **Bodočnost naroda zamore vzrasti samo iz njega in iz njegovih notranjih sil.** Tudi naš cilj mora biti, da bi poslednji pripadnik našega naroda delal tako, kot magnetna igla, ki se ne da odkloniti od severa z nobenimi vplivi. Treba je storiti vse, da bo poslednji sin slovenskega naroda zasledoval vztrajno in cilj: zavarovanje vseh pravic, ki jih slovenski narod brezpogojno potrebuje za svoj obstoj in razvoj. V tem delu sta zmaga in blagoslov, to potrjuje zgodovina vrlega naroda Slovakov.

Kanonik msgr. Podgorc — sedemdesetletnik.

Dne 14. februarja t. l. dovrši naš priljubljeni voditelj in rojak kanonik msgr. Valentin Podgorc svoje sedemdeseto leto. Da bi bil jubilat sin velikega naroda, bi ga le-ta proslavil z šumnim jubilejnim slavjem, deležen bi bil slavljence visokih odlikovanj in velikih časti. Slavljencevo življensko delo bi to polno zaslužilo. Mi Slovenci svojih velikih sinov neradi slavimo s pompom in jim neradi gradimo kamnite spomenike, zato pa svojo hvaležnost do njih globoko občutimo in to hvaležnost izražamo v spoštovanju njihove vzglednosti in vzornosti.

Valentin Podgorc je bil rojen 14. februarja 1867. leta pri Sv. Neži ob Velikovcu pod preprosto kmečko streho. Izredno nadarjenega sina so njegovi skrbni starši poslali na celovško gimnazijo, katero je obiskoval kot gojenec Marijanišča. V

PODLISTEK

Benjamin Disraeli:

Vstaja Škenderbegova.

(16. nadaljevanje.)

„Naprej!“ ukaže zdravnik „in pustite mene, da sam opazujem te jezdece. Rad bi, da bi bil kak gozd blizu. V dveh urah moramo priti do gora.“

Hunijadova hči in atenski knez sta odjezdila dalje. Pred njimi, toda v precejšnji daljavi se je vila široka, deroča reka, čez katero je držal na pol razpadel starorimski most. Na nasprotnem bregu je bila ozka ravan, ki je segala tik do gora. „Lepa Iduna, sedaj si rešena,“ reče atenski knez.

„Dragi Nicej,“ odgovori Iduna, „ti veš, kaj čutim. Prevažni so trenutki, da bi mogla izraziti svojo hvaležnost.“

„Menim, da ne bo Iduni nikdar treba izražati svoje hvaležnosti Niceju,“ odgovori knez, „zagotovljena naj bo, da on ne ljubi te besede.“

Njun spremljevalec je zopet pridiral za njima in naganjal svojega konja, kar je mogel.

„Nicej, stoj!“

In ustavila sta svoje konje.

„Kaj ti je, prijatelj?“ reče knez. „Ti si tako resen?“

„Gospica Iduna,“ je dejal Armenec, „zasledujejo nas!“

Upanje na rešitev in zavest strašne usode sta dajala do sedaj, ko se je beg posrečil, Iduni moč, da je prenašala vse napore, ki bi morali v vsakem

drugem slučaju biti usodepolni. Ko pa je prav v onem trenutku, ko si je čestitala, da je srečno ubežala, čula, da ji vnovič preti velika nevarnost, da se beg morda ne posreči, bilo je to prehudo za njene izčrpane moči. Prebledela je, povzdignila v smrtnem strahu svoje roke in oči proti nebu, nato pa je nagnila svojo glavo in glasno zajokala. Nicej skoči s konja in skuša skoro nezavestno Iduno tolažiti, nato pa žalostno pogleda svojega tovariša in obupno sklepa svoje roke. Njihov spremljevalec pa je zrl globoko zamišljen v daljavo.

„Že prihajajo,“ vzklikne Nicej; „zdi se mi, da vidim enega na griču. Naprej! Bežimo! Umrimo vsaj z orožjem v roki! Draga Iduna, želim, da bi mogel s svojim življenjem odkupiti tvoje! O Bog, to je v resnici grozno!“

„Rešitev je nemogoča,“ je rekla Iduna z mirnim glasom, ki je onadva osupnil. „Oni nas morajjo dohiteti. Odpustite mi! Sram me je svoje sebične žalosti. Pripišita jo drugim vzrokom, ne ozkosrčnosti in malodušnosti! Samo eno nam preostaja. Vjeti se ne smemo dati. Vidva sta vojaka in znata umreti kot vojaka. Jaz pa sem ženska, toda hči sem Hunijadova! Nicej, ti si prijatelj mojega očeta; prosim te, zasadi bodalo v moja prsa!“

Knez si v nemi grozi zakrije z rokami svoj obraz. Trese se po vsem telesu. Naenkrat stopi naprej in se vrže pred noge do sedaj molčečega prijatelja: „Škender!“ vzdihne, „veliki in slavni prijatelj! Moja glava in moje srce sta prešibka za te strašne izkušnje; ti jo reši!“

„Škender!“ zavpije Iduna vsa iznenadena. — „Škender!“

„V resnici sem jaz nesrečni Škender, gospica,“ odvrne. „V tej stiski moramo v resnici skoraj obupati; ako pa že moram več pretrpeti kakor drugi ljudje, storim to rade volje radi vas in radi Epira. Naprej, Nicej! Samo eno upanje nam še preostaja: priti moramo do onega mosta!“

Po teh besedah prime Škender Iduno, zajezdi svojega konja in oddirja proti mostu.

„Reke ni mogoče prebresti,“ reče Škender, ko so dospeli do njenega brega. „Jaz bom branil most in rešil bom svojo nalogo, ako se mi posreči zadrževati jih tako dolgo, da prideta ti in Iduna do gora. Naprej, ne mislita več name! Ne, nobenih solza, draga gospica, sicer mi vzamete ves pogum! Hitita naravnost v Krojo in nič naj vaju ne zvabi, da bi ostala kje v bližini, v nadi, da se vama zopet pridružim. Verujta mi, kmalu se bomo zopet videli, samo ravnajta tako, kakor vama rečem, to je moje poslednje povelje. Bog s teboj, Nicej! Še enkrat naj zapoveduje zdravnik svojemu služabniku. Plemenita gospica, priporočite me svojemu očetu! Iz srca si želim, da bi jaz imel v Epiru tako hčer, ki bi načelovala mojim bratom, ako padem. Povejte velikemu Hunijadu, da mu izročam svojo deželo! Z Bogom, z Bogom!“

„Jaz ne grem dalje,“ zakliče Iduna, „tudi jaz se znam boriti. Ostati hočem in umreti z vami!“

„Glejte, že prihajajo! Verujta mi, da zmagam. Bežita, bežita! Dobro jo čuvaj, Nicej. Bog te blagoslovi, dečko! Živi in bodi srečen! Ne, ne, nobene besede več! Čim dalje bosta vidva, verujta mi, tem bolj bo močna moja roka. Rotim vaju, bežita, hitita!“

letu 1887 je mladi dijak položil z odličnim uspehom zrelostni izpit, nakar se je vpisal v celovško semenišče. Desetega majnika leta 1890 je daroval novo sv. mašo, naslednje leto pa nastopil dušno-pastirsko službo. Prvo mesto mladega kaplana je bilo v Priberku, nato je bil prestavljen v Zabnice, kjer je sooskrboval tudi sv. Višarje. Knezoškoj Kahn je kaj kmalu spoznal talente mladega duhovnika in ga je poslal v nemško Breslavo študirat družboslovje in združništvo. Po povratku je bil prefekt in pozneje vikar v celovškem Marijanišču, istočasno pa župnijski upravitelj celovške župnije sv. Lavrencija. Nad 20 let je bil Valentin Podgorc tajnik družbe sv. Mohorja in si pri tem stekel neveljive zasluge posebno za slovensko nabožno slovstvo. Leta 1904 ga je Sv. oče imenoval za častnega komornika.

Po razsulu in koroških bojih je bil naš današnji slavljeneec imenovan za slovenskega pridigarja v cerkvi sv. Duha in istočasno za hišnega duhovnika in profesorja verouka pri celovških uršulinah. Leta 1929 je bil imenovan v stolni kapitelj. Njegov nadpastir mu je poveril duhovno vodstvo vseh ženskih samostanov krške škofije in veroučno nadzorstvo na gimnaziji v Št. Pavlu.

Pa to je samo površen zunanji pogled na življenje jubilanta-sedemdesetletnika. Priden ko čebelica ni zapravljal niti ene proste ure v brezposelnosti; v neumornem študiju vseh mogočih življenjskih vprašanj si je tekom desetletij zbral tako obširno znanje, da je zamogel soustvarjati in soigraditi na vseh področjih narodnega življenja. Slovensko slovstvo je obogatil z več knjigami nabožne in druge vsebine, nad 40 let se nadvse uspešno bavi s slovenskim združništvom in vzgledno vodi slovenski denarni zavod v Celovcu, nešteti so njegovi verski, družboslovni, narodno-politični in gospodarski članki v narrazličnejših časopisih in knjigah slovenske in nemške besede, kot izboren narodni gospodar je zaslovel naš jubilan po svojem dolgoletnem zastopstvu Slovencev v bivšem dež. kulturnem svetu, kot govornik in verski ter narodni buditelj pa je nastopil domala že v vseh slovenskih krajih Koroške. Če pri kom, velja pri Podgorcu uresničena beseda: Ne samo, kar velevala mu stan, kar more, to mož je storiti dolžan.

Dejavna ljubezen je, ki jo naj na slavljenečevem značaju posebej poudarjamo. Kot delavec svojega Gospoda do skrajnosti nesebičen in skromen, udan svojemu Gospodarju, pa dober, nadvse dober. Nešteti ubožci, dijaki in drugi bi zamogli govoriti o njegovi dobrotljivosti in naklonjenosti, tisoči kmetje so mu hvaležni za nasvete in dejavno pomoč. Posebno hvaležnost zanj pa čuti učeča se mladina, kateri je bil ves čas dober oče in svetovalec. Naš jubilan ni ljubil in ne ljubi svojega naroda s solzavostjo in tudi ne s pretirano kričavostjo, ljubi ga z dejanjem in odločnostjo. Z odločnostjo je izpovedal svoje narodno prepričanje lani ob pogrebu svojega vrstnika in prijatelja bivšega drž. poslanca Franceja Grafenauerja in z isto odločnostjo se je postavil vsikdar v bran za pravice svojega ljudstva.

Kaj naj mu damo v dar ob jubileju sedemdesetletnice? Osrednja prosvetna organizacija in še druge slovenske organizacije so mu izrekle prsrčne čestitke, celovski posojilničarji so mu v skromnem slavju izrazili svoje iskrena priznanja, njegovi ožji prijatelji mu stisnili roke ob njegovem življenjskem slavju in sedemdesetem imendnu. Naj hiti zanj še naša hvaležna prošnja do Vsemogočnega: O hrani ga nam še mnoga leta, da bo še v poznem življenjskem večeru zamogel zreti sadove svojega nesebičnega dela v Tvojo čast in svojega naroda blagor!

DOMAČE NOVICE

Izredni ženi blag spomin.

Achomitz—Zahome v svečanu.

Dvoje milih oči, izražajočih verno, toplo vdanost in ljubeznjivost, me je objelo, prsrčno in veselo sva si segli v roke in si voščili: srečno novo leto...

Srečno novo leto! Po dolgem bolehanju in tritedenskem mučeništvu v bolnici so te, blaga žena, pripeljali z rešilnim vozom iz Beljaka na tvoj dom. „Sedaj sem spet doma,“ si dahnila v zadnji trenutek in tvoj življenjski čolnič je dospel v svoj pristan... Dan po svečnici smo jo izročili. Štalarjevo strino Lizo, domači zemljici, da si odpočije v novo življenje.

Kaj si nam bila, velika žena? Luč. ki sveti in greje, sonce čiste ljubezni! Kaj si nam dala? Gore

dobrot, tihih, skritih dejanj nesebičnosti! Kje je berač, da ga nisi nasitila, kje odposlanec tega ali onega karitativnega podjetja, ki bi ga zavrnila? Brezmejna je bila tvoja ljubezen, vsikdar odprta tvoja dobra roka — še za svoje najrevnejše sirote tam doli v Afriki si imela srca.

Rada bi v tebi naslikala veliko ženo, po kateri kriči naš svet. Tvojo silno osebnost, visoko srčno plemstvo bi skovala v besede, a zadovoljiti se moraš z našim priznanjem, da ti tudi mi, ki smo ti stali bližje, nismo zamogli seči do dna, ker nas je vedno spet prestrigla tvoja ponižnost tudi v najlepših in za nas najsrečnejših trenutkih s teboj. Tu le vemo, da te je Stvarnik obdaril z velikim duhom in da si se s samoizobrazbo in samovzgojo povzpela visoko, zelo visoko. Pri vsem pa si bila skromna, nikdar ni bilo na tvojih ustnih prešerne besede, nikdar v tvoji kretnji usiljivosti. V vsem tvojem žitju in bitju se je odražalo pravo žensko dostojanstvo. Bila si nam mladim in starim „strina“, blaga, zvesta in srčno nadvse dobra vzglednica in vodnica.

Dolgih 25 let si se žrtvovala, delila skrb, trpljenje pri svojih stariših, ki so bili obdarovani z bogato družinico, na lepem in uglednem Štalarjevem domu. Ostala si jim v zadnji dan sončni žarek, nada in tolažba. Brezmejna je bila tvoja ljubezen do sebi najbližjih, do tvojih angeljčkov-vnučkov. Globoko je zarezala v tvojo dušo smrt najmlajšega brata ljubljence Pavla, ki je daroval svoje življenje domovini tam ob gorah naše Soče. Na tem udarcu je klonil v smrt oče, od krutih udarcev nemile usode sključena in oslabela mati je legla po par letih, preizkušena po nadlogah, znanim le materam-mučenicam. Tedaj si osamela in osivela, vdana si trosila ljubezni še drugim, tvoja ustna pa so šepetala molitev: Gospod: ostani pri meni, ker dan se je nagnil...

Sedaj bivaš v domu večne, neminljive lepote in dobrote. Tvoj duh, blaga žena, pa bo živel med nami, spomin na srečo kratkih uric skupnega potovanja po zemeljski poti nam bo svet, v tolažbo dotlej, da se spet vidimo vsi v boljši sreči. Do tedaj z Bogom, draga strina, naša rojakinja, zvesta hči svojega naroda, z Bogom ti, plemenita žena naše lepe Zile!...

mk.

Šen enkrat in še enkrat opominjamo! Širjenje dobrega tiska, bodisi listov ali knjig, je naša izredna kulturna naloga. Sebe in svoj narod moramo z vsilo braniti pred tem, da bi puščali dobro knjigo ali dober list v nemar in se udinjali duhovni in duševni brezbriznosti. Kulturno mrtvi narodi niso niti več dobri kot sužnji drugim, marveč jih čas prejkoslej zbrise z zemljevida ter jih nadomesti z drugim, boljšim ljudstvom. — Zato veljaj ponovno naš klic: **Širite naš list, nabirajte novih Mohorjanov, vzbujajte smisel za dobro čtivo!**

Kakšno bo vreme v tekočem letu? Londonski vremenoslovec Smith, ki študira vremena stoletij, je za letos napovedal sledeče: februarja bo milo vreme, koncem meseca bo hladno. Marec bo hladen in okoli petnajstega bodo snežni zameti. Velika noč bo lepa, a snežena. April bo muhast, spremenljiv. Maj bo nestalen, druga polovica bo lepša. V juniju bodo trije tedni lepi, sončni in topli. Prviji julijski dnevi bodo senčni, nato sledi deževje in hlad. Najlepša bosta letos avgust in september. Oktober bo suh in hladen. Sličen bo november, december pa bo letos izredno mil. O božiču bi vladalo suho, jesensko vreme. — Tako vsaj angleški vremenoslovec, vi pa sedaj lahko verjamete ali ne.

Srebrna poroka. (Ledenitzen—Ledince.) V četrtek 28. t. m. sta praznovala zakonca Zeichen na Produ petindvajsetletnico svoje poroke. Po sv. maši na Pečnici je bilo doma prsrčno slavje. Pripeljal se je tudi rožeški g. župnik Dobernik s svojim administratorjem g. Kastelicem, poleg njiju sta došla še domači župnik gospod Hani in gostilničar na Kosi, ki je brat jubilarov. Sin-edinec, bogoslovec Rudi Zeichen, ni mogel iz Celovca, pa smo mu pisali v spomin: „V sobici majhni — na Produ pri Cajhni — imamo čudno lušno fletnico: Poroke petindvajsetletnico — obhajata Tvoj oče in mati — v cerkvi pri maši, doma in pri prati. — Podpisani se zraven mastijo — Tebi se v Celovcu pa sline cedijo. Pošiljamo Ti srčne pozdrave od naše Jepe in Drave.“

Vesela ohcet. (St. Stefan—Šteben pri Bekštanju.) Mrzlo jutro z redkim snežnim pihom, vmes pa sončni žarki, to je bil pozdrav v pondeljek dne 25. m. m. ženinu ene največjih štebenskih kmetij in nevesti iz narodne hiše v Rutah pod Jepo. Hanjžek Hochkofler, pd. Egnarč v Štebnu, si je izbral za nevesto Lojzko Treiber, pd. Ulbnjavo, in

jo peljal pred oltar farne cerkve, kjer sta ob navzočnosti svatov in mnogoštevilnega ljudstva sklenila življenjsko zvezo. Ženin in nevesta se nista sramovala lepih starih ohcetnih šeg. Vrnivša se iz cerkve sta posejala ubogim otrokom kopo denarja, da so se pipali za njim in pri tem stopali drug drugemu na prste. Po poroki zaigra godba, Koratov Hanjžek zavrisne od veselja, ker je imel že hladne noge in mu je konjiček postajal pred cerkvijo nevoljen, konjska kopita zaklepetajo, zvončki zacingljajo in svatovska družba zdrkne proti Maloščam. Od mraza izčrpanih se usmilita Nontov Tomej in Urša ter jih spravita v Galobovo gostilno na varno. Ko so peči svatom pobrale nekaj mraza iz kosti, je zaigrala godba in vabila svate na ples. Camar prekriža z lepo okrašenim klobukom nevesto, družino in Arnejevo mater kot rjušnico. Zasuče se z vsako in nato mu priskočijo drugi na pomoč. Svatje se zdramijo, starašina se iz srca zasmeji, da je doživel lepe urice, gospod župnik skrbijo za veselo razpoloženje in ko jim zmanjka kratkočasnic, jo popihajo domov. Zvečer pa pride težka preizkušnja za starašino, ki je varoval rjušnico pred tatovi. Najprej ukradejo obestni fantje nevesto in družico, da morata ženin in camar z godci za njima in ju odplačevati z drago pijačo. Nazadnje odraščajo kljub pazljivosti starešine še z rjušnico. Pa mož je bil previden. Skoči, četudi premrzol, pred kovačnico, zasači tate in jim odvzame dragoceni plen — rjušnico. Kmalu nato se je začul petelinov glas in treba je bilo vzeti slovo od prsrčne, s starimi navadami izpolnjene ohceti. Novoporočencema: mnogo sreče v zakonskem življenju!

V post. (Suetschach—Sveče.) Koncem januarja smo v naši župniji imeli sv. misijon. Vodila sta ga dva očeta-lazarista. Preprosto ljudstvo se je duhovne obnove dobro in pridno udeleževalo. Seveda pa je tudi vrsta taktih, ki stojijo verskemu življenju odločno nasproti. Celo med misijonom smo morali doživeti, da je nek 14leten fantalin med nemško pridigo skozi okno glasno zaklical in oponašal pridigarja. Sploh je na deželi in tudi pri nas čutiti, kako se začenjajo ločiti tabori. Bilo bi umestno, da bi država, ki polaga važnost na krščansko vzgojo ljudstva, temnim nočnim ptičem, ki se strašijo sonca in dneva, nekoliko pristrigla perotl.

Nekaj graje. (Trögern—Korte.) Moramo vam nekaj potožiti. Nismo zadovoljni s tujci-drvarji. Nedelj in praznikov ne spoštujejo in v mrazu na riži nepretrgano delajo. To vzbuja med ljudstvom nevoljo. Mojster, Tirolec, se sicer opravičuje, da mora ugodno vreme mraza ravno tako porabiti, kakor kmetje nedelje pred nevihto. Priznal pa je, da delavci v nedeljah neradi delajo, posebno ne Selani. Tujci jemljejo verske dolžnosti sploh lažje. Celo o božičnih praznikih jih ni bilo v cerkev. Nesreče bi morali jemati za svarilo. V jeseni so se trije poškodovali, enemu je zmečkalo nogo, drugega je zadel hlod. Popustljivost od naše strani v tej velevažni zadevi bi morali smatrati za bojazljivost in lahko bi nam kedaj našo nemarnost in brezbriznost očitali. Vi, gospodje uredniki, tolmačite postave in jih ljudstvu razlagajte! Vi poročevalci, olgasite in poročajte, kako se dela v drugih krajih. Moramo z ljubosumnjem gledati na to, da se naša krščanska kulturnost in naš značaj ne kvarita po tujcih. Sicer se bomo še mi navadili misliti zgolj profitarško in tedaj smo tudi pri nas dozoreli za duševno in gospodarsko prekucijo.

Žalost in veselje. (Priebelsdorf—Pribla ves.) Komaj dvakrat so se lani olgasili zvonovi v žalostni pesmi. A kar je bela žena zamudila minulo leto, hoče nadoknaditi letos. Komaj mesec dni je mimo in že se zvonovi trikrat klicali znano: danes meni, jutri tebi. Prvi so odšli Markov oče, star 74 let. Istočasno se je smrt oglasila v priljubljeni Šopejev družini ter ji odvezla štirimesečnega angelčka. Velika množica je spremljala oba rajna na zadnji poti. Sledil je Šopejev oče Janez Andrej, star komaj 41 let. Dne 29. m. m. popoldne je še vozil gnoj na polje, da si olajša vigeredno delo. Dan navrh pa je bil mrtev. Rajni je bil miren in dober sosed in zelo veliko moških ga je sprenljalo na zadnji poti. Ob odprtem grobu so govorili mil. prošt Truppe, da ni ostalo trdo tudi ne najbolj zakrknjeno možko srce. Rajnim našim večni pokoj, zaostalim žalujočim naše sožalje! — Dne 31. januarja pa smo praznovali veselo poroko. V brlavecški farni cerkvi sta si podala roko in srce Janez Miklau, pd. Lužnikov iz Pribla vesi, in Anka Kužnik, šivilja iz Goselne vesi. Ženin stanuje sedaj v Velikovcu. Bil je več let član in tudi tajnik našega izobr. društva. Mlademu paru obilo blagoslova!

Drobiž. Znana igralnica v Badnu pri Dunaju vzbuja v zadnjem času veliko pozornost. „Na vesti“ ima že nad sto samoumorov igralcev, tudi v poslovanju so neke nerednosti. Odslej bo igralnico nadzirala država. — Dne 11. in 12. t. m. zaseda kor. dež. zbor. — V aprilu dobi Celovec neposredno letalsko zvezo s Prago. — Vlada name-rava razpisati notranje posojilo, da zaposli brezposelnike. — S 1. januarjem t. l. je štela dunajska radio-postaja 577.126 odjemalcev, od teh jih je na Koroškem 17.522. — V Borovljah pogrešajo peka A. Kreuzmanna in njegovo ženo Lucijo. — Z avtom se je težko poškodoval mesar iz Vrbe Goričnik. Na ovinku pri celovškem prekopu je zadel ob steno nekega poslopja. Pri tem je našel smrt na cesti zaposleni delavec Lebičnik. — Pred celovškim sodiščem se je zagovarjalo 15 fantov iz Trušenj in Važenberga. Obtoženi protidržavnega rovarjenja, pripadali so tajni hitlerjanski organizaciji, so dobili 2 do 8 mesecev zapora. — V celovškem gledališču je nastopil neki Evald Aichholzer, ki nosi ponosni naslov železnega kralja. Pred občinstvom je zabijal z roko debele žeblice v desko, jih izruval z zobmi ko s kleščami, lomil železne palice i. dr. V poletju je vabljen na Angleško. — V Goričah pri Mohličah je umrla pos. žena Marija Sienčnik.

NAŠA PROSVETA

Temelji državljanske vzgoje.

Država si kuje svojo usodo iz vzgoje svojih državljanov, se glasi izrek pomembnega evropskega državnika. Naravno je, da posveča tudi naša Avstrija državljanski vzgoji, sosebno vzgoji šolske mladine, veliko pozornost. S poddržavljenjem mladinske izvenšolske vzgoje pa zadobi vprašanje državljanske vzgoje svoj pomen. Zato nam je treba jasnosti o temeljih državljanske vzgoje.

Kaj je država? Pogonom je bila nekaj božanstvenega, poglavariji poganskih držav so si lastili božansko čast. Modernemu svobodnjaku je država samo neko potrebno zlo, ki pač mora biti. Po liberalnem naziranju pritiče državi vloga nočnega čuvaja, ki naj nikjer viden in slišen skrbi za varnost in mir. Fašizem in komunizem dajeta državi neomejeno pravico nad državljani, njihovim življenjem in imetjem. Iz krščanskega pogleda pa je država naravna družba, ki naj skrbi za tostransko dobrobit svojih članov, družin in narodov. S postavodaje in upravo mora krščanska država podpirati borbo svojih državljanov, družin in narodov za njihov kulturni in gospodarski obstoj. Krščanska država mora ščititi naravno postavo in božji zakon, na katera je postavljena sama. Iz dolžnosti države izvirajo njene pravice: pokorščina in zaupanje državljanov in države. „Državnim postavam in odredbam so državljani notranje dolžni pokorščino, če postave in odredbe odgovarjajo pravi pameti in tako večni božji postavi“, pravi Leo XIII. v svoji socialni okrožnici.

Iz navedenega izvira, da so Cerkev, ki jo tirja božji zakon, narod, ki temelji na naravni postavi, in država tri različne ustanove. Vendar so medsebojno povezane in medsebojno navezane. Vera je po svojem nadnaravnem cilju nadrejena narodnosti, narod je po svoji duševno-kulturni vsebini nadrejen državi, država pa postavlja državljansko zavest na fundament verske in narodne zvestobe. Tako govori nepokvarjeno ljudstvo in s tem zadene jedro našega današnjega vprašanja: veren katoličan, zaveden narodnjak, dober državljan. Kako naj se tirja narodna zvestoba od ljudi, ki je ne poznajo niti napram svojemu Bogu? Kdo jamči za državljansko zvestobo ljudi, ki niso zvesti ne svojemu narodu in ne svojemu Stvarniku?

Državna himna, državne barve, državljanski pozdrav in kar še spada k zunanjim oblikam državljanske zavesti, ima smisel tedaj, če je izraz notranjega razpoloženja in zaupanja za državo. Slednje si skuša krščanska država pri svojih članih, družinah in narodih priboriti z dobrim svojim delom za kulturni in gospodarski procvit svojih državljanov. Iz teh tal vzrastla državljanska zavest, iz te zemlje rojeno zaupanje državljanov do svoje države sta solidna, značajna in trajna.

Prijatelj! Ne prodajaj za borih 2.50 S svoje in svojega naroda značajnosti! Male žrtve tirja od tebe Mohorjeva družba: stopi h poverjeniku svoje fare, domeni se z njim glede nabiranja novih udov! Pregovori enega ali drugega mecenca, naj plača

tej ali oni ubogi družinici ta lepi književni dar. Društvom in posojilnicam še to na uho: Koroški Slovenci brez Mohorjevih knjig ne rabijo več prosvetnih organizacij in ne več denarnih zadrug! Tudi prosvetni in zadružni interesi torej tirjajo letos podvojeno našo brigo za najstarejšo slovensko književno družbo.

GOSPODARSKI VESTNIK

Zgodnji krompir prinese često prav zaželjene lepe dohodke. Splošno so gospodarji mnenja, da zadostuje za zgodnji krompirjev pridelek primer-no seme. A to še ni vse! Skušati moramo krompir pripraviti do poganjanja že pred sajenjem. Po drugih deželah imajo za to pripravljene posebne prostore, ki so svetli, neizpostavljeni mrazu in zračni. Za neznatne stroške si take prostore pripravimo lahko sami. Pet metrov dolga, 2 metra široka in 2 metra visoka hišica z zidovjem iz opeke, štukaturni strop, proti soncu pa v dolžini panjem podobne odprtine za krompir, v hišici sami malo peč za segrevanje in zgodnji krompir z že klijočimi poganjki bo tedne prej dozorel in postavljen na trg dosegel prav lepo ceno.

Cepljenje koščičastega sadja zavisi v svojem uspehu predvsem od časa, kedaj cepimo. Običajno izbiramo za cepljenje čas, ko je drevje že v cvetju. Izkušnja sadjarjev pa uči, da je za koščičasto sadje zgodnje cepljenje običajno uspešnejše. Črešnje cepimo najbolje v marcu ali celo začetkom februarja, sledijo breskve in aprikoze, nato slive in češplje. Cepljenje za kožo je pri koščičastem sadju manj uspešno, nego celpenje na precep.

Dobrega mošta je škoda, pravi gospodar, ko se sod nagiba h kraju. Teh vseh nasvetov naj bi se držal ob pravem času. Dober mošt lahko zalivamo, kadar ga potegnemo iz soda. Saj nam pri moštu ne gre za alkohol, marveč za dobro, žejo ugašujočo pijačo. Onim, ki tega ne verjamejo, pa drug nasvet. Razdelite dober mošt v dva soda, dodajte vsakemu sodu vode, kristalnega sladkorja, limonove kisline in glivic za vrenje. Na 100 litrov mošta, namešanega z vodo, je treba do 5 kg sladkorja, 12 gramov citronove kisline in vinskih droži. Tak mošt ni mnogo slabši od prvotnega pristnega, predvsem ima njegov dobri okus. Samo dober poznavalec ga bo zamogel pravilno oceniti, povprečnim pivcem pa se bo zdel pristen. Ta naš nasvet velja seve samo za one, ki rabijo mošt v lastnem gospodinjstvu, za druge je tako umetno pomnoževanje mošta kaznjivo.

Zatohlo žito je v vregredi precej pogosto. Temu je kriva dolga deževna jesen, ki ni osušila žita v klasju, niti pred mlačvo in niti v kašči. Tako zrnje je treba pogosto zračiti. S stalnim prezračevanjem dodajamo žitu prepotrebne kisika, ki je potreben za dihanje. S tem se izboljša kaljivost in tudi pecivost moke. Žita, ki se redno zračijo, se izogibljajo žitni molj in drugi škodljivci. Tako se tudi prepreči kalitev v kupih in plesnitev. Zelo važno je prezračevanje spomladi ob deževnem in meglenem vremenu, ko se zrnja oprimejo rosne kaplje in ga drže vlažnega. Tedaj je treba posebno paziti in kupe rajši večkrat premetati, da se čim bolj prezračijo. Sploh je treba našim gospodarjem letos posebne brige, da jim žito ne zahotni in izgubi na kaljivosti in uporabnosti kot hrana in krma.

Zadružna pisarna

javlja:

Na prodaj so:

Plemni voli,
plemne krave,
plemni biki,
konji,
en vagon kislega sena,
drva: trda in mehka.

Kupuje se:

več sto kil rži.

Kmetje, poslužujte se zadružne pisarne, katera vam je zmeraj v korist! Klagenfurt, Viktringering 26.

Beljaški trg minulega tedna: Rdeče zelje 60, karfijol 70, rumena repa 60, endivija 1.60, čebula 50, česen 1.30, hren 3.00, peteršilj 1.50, zelena (zellar) 1.00, zimski krompir 20, kisló zelje 60, kislá repa 40, goveje meso 2.60—3.20, telečje 2.26—3.26, svinjsko 2.66—3.26, prekajeno 3.06—4.06, orehi 1.00, suha jabolka 3.10, suhe hruške 80—1.20, čajno

maslo 4.00, sirovo maslo 3.60, strd 4.00, pitane kokoši 2.80, kapuni 4.00, stare kokoši 2.80, race 3.20, gosi 8.00, jajca 13 g za komad.

ZANIMIVOSTI

„Lilibeth“, angleška prestolonaslednica. Z nastopom vojvode Yorškega kot angleškega kralja je postala njegova najstarejša hči prestolonaslednica vsaj za čas, da se ne rodi kralju kak deček. Princeza Elizabeta je njen naslov, kličejo jo pa vsi samo „Lilibeth“. Stara je komaj deset let, pa je navdušena jahalka, seve se poslužuje samo malega konjička, katerega ji je podaril njen stric David. Dekletce je sila odločno in splošno računajo, da postane nekoč angleška kraljica. Ljudstvo jo obožuje in prorokuje, da bo nekoč za Anglijo, kar je bila njena slavna prababica Viktorija.

Mehanizirano stanovanje. Mister Bruce v Chicagu je vnet pristaš moderne tehnike. Njegovo stanovanje je čudež mehanizacije. Vse je električno, gospodinjstvo, postrežba, kuhinja. Samo na gumb pritisne in že se odpre stena in v njej omara s perilom ali kaka miza z jestvinami. Peseben gumb je za posteljo, ki se na lahen pritisk nanj pojavi iz nekega stenskega predala. Nedavno je prišel domov nekoliko vinjen. Vse je šlo z gumbi v redu dotlej, da je hotel ležeč v postelji ugasiti luč. Po nesreči pa je mož tokrat pritisnil na napačen gumb: nenadoma se je nahajal s posteljo v stenskem predalu. Njegove konstrukcije — mož je poklicno inženjer — so bile prenatane, da bi se mogel sam oprstiti iz nevarnega položaja. Začel je na ves glas kričati, da je končno došla stara ženica in na njegovo prošnjo poklicala gasilce.

Življenje oderskega igralca. Angleški igralec Parker je vodil točen zapisnik o svojem delovanju. Po 45 letih nastopanja po raznih gledališčih je navedel te številke: v 45 letih je igral 1876 vlog in sicer v 1112 igrah. V vseh vlogah je bil oče 1420 hčeram in 320 sinovom, konkurz je napovedal 89-krat, kradel 119krat, moril 468krat, požgal 44krat, ropal 916krat, 445krat je bil cesar, 102krat prestolonaslednik, 4krat sultan, 22krat krvnik, 490krat pa je bil obešen. Skupno je poljubil 18.836krat, 67 žen se je zaradi njega na odru ustrelilo, 12 ga je polilo z žvepleno kislino, 19 ga je oklofutalo, 8 pa nanj streljalo. Enega pa igralec Parker ni povedal: koliko je v 45 letih zaslužil.

Zadnji Robinzon je umrl. Robinzona, ki je desetletja sameval na zapuščenem otoku sredi morja, se boril z Indijanci in se končno rešil, ste gotovo vsi čuli. Otroci se veselijo zanimivih njegovih dogodivščin, kjerkoli jih berejo. Iz Amerike sedaj poročajo, da je te dni umrl zadnji potomec znamenitega Robinzona. Pisal se je Andrej Robinzon in je prebival na samotnem otoku Kana sredi Havajskega otočja. Otok je bil njegov, dovolil pa je priselitev tudi drugim, a samo pod pogojem, da ne kadijo, nimajo avta in ne radija ter ne uživajo alkohola.

Opanke iz kamna. V portugalski vasi Alaprala kopljejo že dalje časa za starinami najstarejše dobe. Sedaj so odkrili tri grobove, katerih starost cenijo na 3000 let pred Kristusom. V grobovih samih sicer niso našli bogastva, vendar pa velike zanimivosti. Med njimi tudi par opank, ki so kamnite. Videti je tudi jamice za jermena. Opanke je nosil očitno kak otrok, ker so sila majhne. Poleg teh so našli v grobovih razne darove, namenjene bogovom. Po njih sodeč so ljudje pred 5000 leti čistili luno in sonce kot božanska bitja. Ostale najdbe obstojajo v kamnitih nožih, vazah in mečem podobnih kamnitih ostrinah.

Vabilo

na

letni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Glinjah, registrirane zadruge z neomejeno zavezo, ki se vrši v nedeljo dne 21. februarja 1937 ob 2. uri popoldne v pisarniških prostorih pri Cingelcu na Trati.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Revizijsko poročilo.
3. Odobritev računskega zaključka.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Sprememba § 18. zadružnih pravil.
6. Slučajnosti.

10

Načelstvo.